

OPS M1-29: UAS-ilmatilavyöhykkeet

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/947¹ antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden mm. miehittämättömän ilmailun kielto- ja rajoitusalueiden ja toisaalta sen vapaammin mahdollistavien ilmatilavyöhykkeiden perustamiseen (ns. UAS-ilmatilavyöhykkeet). Asetus on tullut sovellettavaksi 31.12.2020 alkaen.

Suomessa mahdollisuus UAS-ilmatilavyöhykkeiden perustamiseen on otettu käyttöön 1.1.2021 voimaan tulleella ilmailulain muutoksella 534/2020, jossa lakiin lisättiin UAS-ilmatilavyöhykkeitä koskevat uudet 11 a ja 11 b §. Lain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi perustaa UAS-ilmatilavyöhykkeitä joko määräyksellä enintään kolmen vuoden määräajaksi tai hakemuksesta päätöksellä enintään vuoden määräajaksi. Kieltevä tai rajoittava UAS-ilmatilavyöhyke voidaan perustaa mm. valtion johtamisen, maanpuolustuksen, aluevalvonnan, poliisitoiminnan, oikeudenhoidon, teollisuuden, liikenteen tai ympäristönsuojelun kannalta tärkeiden kohteiden suojaamiseksi. Salliva UAS-ilmatilavyöhyke, jolla voidaan poiketa tietyistä miehittämättömän ilmailun ns. avointa toimintakategoriaa koskevista vaatimuksista, voidaan perustaa kaupallista tai harraste- tai tutkimus- ja kokeilutoimintaa varten. Avoimen toimintakategorian vaatimukset määritellään EU-asetuksessa 2019/947.

Ensi vaiheessa Liikenne- ja viestintävirasto on perustanut rajoittavat UAS-ilmatilavyöhykkeet yhden vuoden ajaksi päätöksillä, jotka julkaistiin joulukuussa 2020. Näillä vyöhykkeillä suojataan lentoliikennettä lentopaikkojen ja helikopterilentopaikkojen läheisyydessä sekä lähialueilla (CTR) ja lentopaikan lentotiedotusvyöhykkeillä (FIZ) sekä niiden yläpuolisessa ilmatilassa. Päätöksellä perustetut UAS-ilmatilavyöhykkeet ovat voimassa 31.12.2021 asti. Nyt valmisteltavan ilmailumääräyksen tarkoituksena on perustaa UAS-ilmatilavyöhykkeet pidempiaikaisia tarpeita varten enintään kolmen vuoden ajaksi.

Määräyksen säädösperustana ovat ilmailulain (864/2014) 11 a ja 11 b §, joiden mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto voi välttämättömästä syystä perustaa UAS-ilmatilavyöhykkeen määräyksellä enintään kolmen vuoden määräajaksi tai hakemuksesta päätöksellä enintään vuoden määräajaksi.

Määräyksen OPS M1-29 vastainen toiminta voi olla rangaistavaa liikenneturvallisuuden vaarantamisena tai törkeänä liikenneturvallisuuden vaarantamisena rikoslain 23 luvun 1 tai 2 §:n mukaisesti, siten kuin ilmailulain 175 §:ssä säädetään, tai ilmailurikkomuksena ilmailulain 178 §:n mukaisesti. Ilmailulain 178 §:n 3 kohdan mukaan se, joka rikkoo 11 a §:ssä tarkoitettua UAS-ilmatilavyöhykettä koskevaa kieltoa tai rajoitusta taikka 11 b §:ssä tarkoitettua UAS-ilmatilavyöhykkeelle asetettua käyttöehtoa, on tuomittava ilmailurikkomuksesta sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Määräyksen vastainen kieltävälle tai rajoittavalle UAS-ilmatilavyöhykkeelle lentäminen tai sallivan vyöhykkeen ehtojen rikkominen voi olla rangaistavaa vastaavasti myös ilma-aluksen päällikölle säädettyjen velvollisuuksien laiminlyöntinä ilmailulain 178 §:n 10 kohdan perusteella. Lisäksi rangaistusluonteinen säännös on ilmailulain 11 b §:n 5 momentin 2 kohdassa, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa sallivaa UAS-ilmatilavyöhykettä koskevan määräyksen tai päätöksen, jos miehittämättömän il-

¹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/947, annettu 24 päivänä toukokuuta 2019, säännöistä ja menetelmistä miehittämättömien ilma-alusten käytössä (EUVL L 152, 11.6.2019, s. 45–71)

ma-alusjärjestelmän käyttäjä rikkoo toistuvasti ilmailulain säännöksiä taikka määräyksen tai päätöksen ehtoja.

Miehittämättömän ilma-alusjärjestelmän käyttäjän toimintalupaan, kauko-ohjaajan kelpoisuustodistukseen sekä ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittamiseen kohdistuvista hallinnollisista seuraamuksista säädetään liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 31 luvussa.

Määräyksen valmistelu

Määräyshanke käynnistettiin 22.1.2021 julkaistulla määräyshankepäätöksellä. Samanaikaisesti määräyshankepäätöksen kanssa julkaistiin Traficomin verkkosivuilla uutinen, jossa sidosryhmiltä pyydettiin esityksiä perustettaviksi UAS-ilmatilavyöhykkeiksi 21.2.2021 mennessä. Asiasta tiedotettiin myös sähköpostitse niille, jotka ovat ilmoittautuneet ilmailun sääntelyn jakelulistalle. Esitettävien UAS-ilmatilavyöhykkeiden tiedot pyydettiin toimittamaan WGS84-koordinaatteina ja karttakuvana ilmatila-asioiden yleiseen sähköpostiosoitteeseen, käyttäen samaa lomaketta kuin päätöksellä perustettavien UAS-ilmatilavyöhykkeiden hakemuksissa. Lomakkeella pyydetään ilmoittamaan mm. vyöhykkeen tyyppi ja sen perustamistarpeen syyt, ehdot vyöhykkeelle lentämiselle, vyöhykkeen voimassaoloajat ja sivuja korkeusrajat, sekä sallivien vyöhykkeiden osalta mistä avoimen kategorian vaatimuksista halutaan poiketa ja millä perusteella.

Määräys on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkatyönä sidosryhmiltä saatujen esitysten perusteella. Määräyksellä perustettavien UAS-ilmatilavyöhykkeiden koordinaatit, karttakuvat sekä niillä lentämiseen liittyvät mahdolliset ehdot esitetään määräyksen liitteissä 1, 2 ja 3. Sidoryhmiltä pyydettiin kommentteja määräysmuutokseen 9.3.–9.4.2021 järjestetyllä lausuntokierroksella.

Lausuntopalaute

Lausunnon antoivat Birdlife Suomi ry, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry, Ilmavoimien esikunta, Maavoimien esikunta, Rajavartiolaitos, RPAS Finland ry, Suomen Lentäjälitto, Suomen Moottorilentäjien Liitto ry sekä kaksi yksityishenkilöä. Ilmatieteen laitos ilmoitti, ettei sillä ole määräysluonnokseen lausuttavaa. Lisäksi lausuntokierroksen yhteydessä korjattiin liitteessä 2 Hyvinkään, Järvenpään, Porvoon ja Vantaan poliisiasemien koordinaatit Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen esityksestä. Liitteeseen 2 lisättiin SSAB Europe Oy:n ja Raahen Satama Oy:n määräajassa saapuneesta hakemuksesta rajoittava vyöhyke, joka suojaa Raahen terästehdasta ja sen yhteydessä sijaitsevia satama-alueita.

Lausuntojen johdosta mm. selvennettiin sallivilla UAS-ilmatilavyöhykkeillä toimimista koskevia vaatimuksia, selvennettiin ilmatilan käytön prioriteetteja sekä tarkennettiin rajoittavilla ja sallivilla vyöhykkeillä toiminnan ehtoja Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja Fintrafficin esityksestä. Fintrafficin esityksestä rajattiin myös niitä EU:n droneasetuksessa 2019/947 määritettyjä avoimen kategorian vaatimuksia, joista sallivilla UAS-ilmatilavyöhykkeillä on mahdollista poiketa. Eräiden sallivien UAS-ilmatilavyöhykkeiden rajausta tarkistettiin siten, etteivät ne ulotu lentoaseman lähialueelle. Birdlife Suomi ry, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut ja Tringa ry esittivät rajoittavien UAS-ilmatilavyöhykkeiden perustamista luonnon- ja linnustonsuojeluun liittyvistä syistä. Traficom totesi tämän olevan mahdollista, mutta kehotti toimittamaan näistä alueista erillisen hakemuksen.

Saadut lausunnot ja Traficomien vastaukset niihin ilmenevät tarkemmin liitteenä olevasta kommenttikoosteesta.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräys edistää turvallisuutta kieltämällä tai rajoittamalla miehittämättömien ilma-alusten käyttöä sellaisilla alueilla, joilla siitä voisi aiheutua haittaa esimerkiksi liikenneturvallisuudelle taikka oikeudenhoitoon ja poliisitoimintaan liittyville intresseille. Käyttöä voidaan rajoittaa myös ympäristönsuojelullisista syistä. Toisaalta sallivat UAS-ilmatilavyöhykkeet laajentavat mahdollisuuksia miehittämättömän ilmailun harrastetoimintaan sekä tutkimus- ja kokeilutoimintaan. Sallivien ilmatilavyöhykkeiden perustaminen pohjautuu viranomaisen tekemään riskiarvioon, mikä osaltaan varmistaa turvallisuutta. Turvallisuutta lisää myös vakiintuneiden lennokkiharraste- paikkojen merkitseminen ilmailukarttoihin, jolloin muut ilmailijat osaavat huomioida alueella tapahtuvan miehittämättömän ilmailun harrastustoiminnan ja välttää samaan ilmatilaan lentämistä.

Miehittämätön ilmailu on lentopaikkoja suojaavilla rajoittavilla UAS-ilmatilavyöhykkeillä sallittua ilmaliikennepalveluelimen aukioloaikoina ainoastaan ilmaliikennepalvelun tarjoajan luvalla. Ilmaliikennepalveluelimen aukioloaikojen ulkopuolella taas miehittämätön ilmailu näillä vyöhykkeillä edellyttää Liikenne- ja viestintäviraston lupaa tai sen asettamia erityisehtoja. Näin ollen Fintraffic Lennonvarmistus Oy:lle sekä Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuu tehtäviä lupien antamisesta ja erityisehtojen asettamisesta tarpeen mukaan. Samat ehdot on kuitenkin esitetty jo päätöksillä perustettujen vyöhykkeiden yhteydessä, joten määräys ei tuo Fintrafficin ja viraston tehtäviin muutoksia. Myös eräillä muilla rajoittavilla UAS-ilmatilavyöhykkeillä lennättäminen edellyttää suojattavan kohteen lupaa tai erityisehtoja (esim. poliisilaitokselta), mutta näille ei odoteta olevan merkittävää tarvetta.

Koska määräyksellä perustettavat UAS-ilmatilavyöhykkeet sekä niihin liittyvät luvat ja erityisehdot eivät ole maksullisia, määräyksellä ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia. Sillä ei myöskään ole vaikutuksia esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen eikä tasa-arvoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

- *Kohta 1, Soveltamisala:* Määräyksessä määritetään ne kieltävät, rajoittavat ja sallivat UAS-ilmatilavyöhykkeet, jotka Suomen alueelle perustetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/947 15 artiklan mukaisesti. Artikla antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden määritellä UAS-ilmatilavyöhykkeitä turvallisuuden, turvatoimiin, yksityisyyteen tai ympäristöön liittyvistä syistä. Näillä vyöhykkeillä voidaan mm. kieltää tietynlainen tai kaikki toiminta miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä, asettaa sille erityisiä ehtoja, edellyttää toiminnassa noudatettavaksi määrättyjä ympäristöstandardeja, sallia pääsy vyöhykkeelle vain tietyn luokan miehittämättömille ilma-aluksille taikka asettaa pääsyn ehdoksi tietyt tekniset ominaisuudet, kuten etätunnistus- tai paikkatietoisuusjärjestelmät. Lisäksi jäsenvaltiot voivat toimivaltaisen viranomaisen suorittaman riskinarvioinnin perusteella nimetä sallivia ilmatilavyöhykkeitä, joilla miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä harjoitettava toiminta on vapautettu yhdestä tai useammasta asetuksessa määritellystä avoimen kategorian toimintaa koskevasta vaatimuksesta.

Määräys on voimassa kolmen vuoden ajan, mutta sitä voidaan tämän ajan kuluessa tarpeen mukaan vuosittain muuttaa vyöhykkeiden lisäämistä, poistamista tai niiden rajojen muuttamista varten. Kaikista määräysmuutoksista järjestetään lausuntokierros, jonka aikana on mahdollista lausua muidenkin kuin muutoksen kohteena olevien vyöhykkeiden tarkoituksenmukaisuudesta.

Tässä määräyksessä sekä Liikenne- ja viestintäviraston päätöksissä määriteltujen UAS-ilmatilavyöhykkeiden lisäksi miehittämättömässä ilmailussa on noudatettava niitä ilmatilarajoituksia, jotka esitetään ilmailulta rajoitetuista alueista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (930/2014) ja sen liitteissä. Nämä rajoi-

tukset koskevat kaikkea ilmailua, mukaan lukien miehittämättömien ilma-alusten lennättäminen.

Miehittämättömässä ilmailussa tulee huomioida myös muu ilmailua koskeva sääntely ja ilmailun toimintaympäristö. Toimijoiden on hyvä tuntee esimerkiksi ilmatilaa ja sen varaamista koskeva sääntely ja menettelyt sekä lentosäännöt². Näistä löytyy tietoa mm. Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilta³ ja sivulta droneinfo.fi. Toimijoiden on lisäksi hyvä tutustua ilmatilan hallintaa ohjaavaan käsikirjaan (ASM-toimintakäsikirja⁴), jossa kuvataan mm. ilmatilan käytön etuoi-keusjärjestystä ja lentämistä vaara-alueilla. Miehittämättömän ilma-aluksen lennättäjän on hyvä tiedostaa, että ilma-aluksen päälliköllä on ilmailulain mukaisesti velvollisuus tutustua ilmatilarajoituksiin ja ennen lennon aloittamista varmistua, että lento on valmisteltu säännösten ja määräysten mukaisesti.

Lisäksi toimintaan tulee sovellettavaksi muu liikennealan lainsäädäntö sekä mm. yksityisyydensuojaan, kotirauhaan ja liikkumis- ja oleskelurajoituksiin liittyvä sääntely. Aluevalvontalaissa (755/2000) säädetään mm. Puolustusvoimien alueiden ilmakehuvaamista koskevista rajoituksista ja luvista. Rikoslain (39/1889) 23 luvussa säädetään muun muassa liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ja ilmailiikennejuopumuksesta. Huomioon on otettava myös ilma-aluksen vakuuttamista koskeva velvollisuus⁵.

- *Kohta 2, Määritelmät:* Kohdassa määritellään määräyksen keskeiset käsitteet, eli kieltävä, rajoittava ja salliva UAS-ilmatilavyöhyke. Kieltävällä UAS-ilmatilavyöhykkeellä tarkoitetaan sellaista vyöhykettä, jolla miehittämättömällä ilma-aluksella harjoitettava toiminta on kokonaan kielletty, lukuun ottamatta ilmailulain 11 a §:ssä erikseen mainittuja poikkeuksia. Niiden mukaisesti miehittämättömän ilmailun rajoitus tai kieltäminen UAS-ilmatilavyöhykkeellä ei koske tiettyjen viranomaisien tai näiden määräämien toimintaa silloin, kun säädettyjen tehtävien suorittaminen tai harjoittelu vaatii toimintaa UAS-ilmatilavyöhykkeellä, ellei määräyksessä tai päätöksessä erikseen kielletä tai rajoiteta tällaista toimintaa. Samoin suojattavan kohteen tai alueen lukuun tapahtuva toiminta on sallittua myös kieltävällä tai rajoittavalla vyöhykkeellä. Rajoittavalla UAS-ilmatilavyöhykkeellä voidaan harjoittaa toimintaa vain erikseen määritettyjen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

Sallivalla UAS-ilmatilavyöhykkeellä sen sijaan on erikseen sallittua poiketa yhdestä tai useammasta avoimen kategorian mukaisesta vaatimuksesta, joita voivat olla esimerkiksi miehittämättömälle ilma-alukselle asetettu painoraja, lentäytksen näköyhteysvaatimus, etäisyysvaatimukset ja/tai korkeusvaatimukset sekä kauko-ohjaajan pätevyysvaatimukset. Avoimen kategorian toimintavaatimuksista säädetään asetuksessa 2019/947 pääosin 4 artiklassa ja kauko-ohjaajan pätevyysvaatimuksista 8 artiklassa. Vaatimuksista poikkeamiselle määritellään tiettyjä edellytyksiä sallivan vyöhykkeen ehdoissa.

- *Kohta 3, Alueiden määrittäminen:* UAS-ilmatilavyöhykkeitä määritettäessä vyöhykkeiden kulmapisteet ilmoitetaan WGS84-järjestelmän mukaisina koordinaatteina. Koordinaatit esitetään asteina, minuutteina ja sekunteina, esim. 604020N 0253545E, 605030N 0263646E. Vyöhykkeen alin korkeusraja on alueen maan- tai vedenpinta. Yläraja voidaan esittää pystysuorana korkeutena, joka mitataan

² Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta; EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1 (SERA) sekä ilmailumääräys OPS M1-1, Suomessa sovellettavat lentosäännöt.

³ <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/ilmailu/lennonvarmistus-ja-ilmatila?toggle=Ilmatila>

⁴ <https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/regulation/ASMT toimintakäsikirja20.pdf>

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 785/2004 lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista (EUVL L 138, 30.4.2004, s.1) sekä ilmailulain 13 luku.

joko maan- tai vedenpinnasta (AGL, Above Ground Level) tai keskimääräisestä merenpinnasta (AMSL, Above Mean Sea Level).

- *Kohta 4, Perustetut UAS-ilmatilavyöhykkeet:* Kohdassa mainitaan, että kieltävien, rajoittavien ja sallivien UAS-ilmatilavyöhykkeiden koordinaatit ja karttakuvat sekä mahdolliset ehdot ja rajoitukset esitetään määräyksen liitteissä.
- *Kohta 4.1 ja liite 1, Kieltävät UAS-ilmatilavyöhykkeet:* Kieltäviä UAS-ilmatilavyöhykkeitä on perustettu vankiloiden suojaksi Rikosseuraamuslaitoksen hakemuksesta. Näillä vyöhykkeillä miehittämätön ilmailu on kokonaan kiellettyä, lukuun ottamatta suojattavan kohteen lukuun tapahtuvaa toimintaa sekä viranomaistoimintaa. Kieltävät vyöhykkeet ulottuvat maan pinnasta rajoittamattomaan korkeuteen.
- *Kohta 4.2 ja liite 2, Rajoittavat UAS-ilmatilavyöhykkeet:* Rajoittavia UAS-ilmatilavyöhykkeitä on perustettu ensinnäkin lentopaikkojen suojaksi. Nyt määräyksellä kolmen vuoden ajaksi perustettavat vyöhykkeet ovat samat kuin ne, jotka ensi vaiheessa perustettiin yhden vuoden ajaksi Liikenne- ja viestintäviraston päätöksillä joulukuussa 2020. Poikkeuksena on Helsinki-Malmin lentopaikan (EFHF) rajoittava UAS-ilmatilavyöhyke, joka on voimassa vain päätöksenä eikä sisälly määräykseen. Lisäksi Helsingin yliopistollisen sairaalan Meilahden UAS-ilmatilavyöhykkeen (EFHY UAS) koordinaatit on määräyksessä korjattu. Päätöksellä perustetut lentopaikkoja suojaavat UAS-ilmatilavyöhykkeet ovat voimassa 31.12.2021 asti määräyksellä perustettujen rinnalla. UAS-toiminta näillä alueilla edellyttää erillistä sopimista, lupaa taikka erityisehtojen tai toimintaohjeiden noudattamista. Lentopaikkoja suojaaville vyöhykkeille asetetut rajoitukset koskevat myös viranomaistoimintaa.

Lisäksi rajoittavia UAS-ilmatilavyöhykkeitä on perustettu poliisiasemien suojaksi poliisin yksiköiden hakemuksesta. Näillä alueilla on säännöllisesti poliisitoimintaa, joka on julkisuuslain 24.1 §:n 3, 5, 7 ja 8 kohtien mukaisesti salassa pidettävää. Lisäksi alueilla on poliisin miehittämättömän ilmailun koulutukseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Tietyissä erityisesti turvattavissa kohteissa on estettävä mm. vakoilu, turvallisuusjärjestelmien tutkiminen sekä esimerkiksi poliisivankiloiden vankien ja kiinniotettujen kuvaaminen. Kyseiset alueet ovat jo lähtökohteisesti rajoitettuja siviilihenkilöiltä. Lennättäminen poliisiasemia suojaavilla vyöhykkeillä voidaan tapauskohtaiseen harkintaan perustuen sallia suojattavan kohteen asettamalla erityisehdoilla.

Rajoittavia UAS-ilmatilavyöhykkeitä on perustettu myös eräiden teollisuuslaitosten ja satamien suojaksi. Näillä vyöhykkeillä miehittämätön ilmailu voidaan tapauskohtaisesti sallia sopimalla siitä suojattavaa kohdetta hallinnoivan toimijan kanssa.

Edellä tarkoitetuille poliisiasemia, teollisuuslaitoksia ja satamia suojaaville vyöhykkeille asetetut rajoitukset eivät koske viranomaistoimintaa. Suojattavan kohteen tai alueen lukuun tapahtuva toiminta miehittämättömällä ilma-aluksella on sallittua ilmailulain 11 a §:n mukaisesti.

Lausuntojen johdosta määräykseen lisättiin maininta siitä, että jos kaksi tai useampia rajoittavia UAS-ilmatilavyöhykkeitä sijaitsee kokonaan tai osittain päällekkäin, on noudatettava molempien vyöhykkeiden ehtoja. Näin vältetään tilanne, jossa kaikkien samalla alueella sijaitsevien rajoittavien vyöhykkeiden ehdot olisi toistettava kunkin vyöhykkeen kohdalla, mikä tekisi esitystavasta vaikeaselkoisen etenkin karttasovelluksessa.

Lisäksi lausuntojen johdosta tarkennettiin liitteen 2 johdantotekstiä siten, että Traficomille asetettiin erityinen vaatimus kuulla Puolustusvoimia ennen luvan myöntämistä tai erityisehtojen määrittämistä, jos kyseisellä lentoasemalla on pysyvästi Puolustusvoimien joukkoja, johtoelimiä ja rakennelmia. Sama koskee tarpeen mukaan Rajavartiolaitoksen kuulemista.

- *Kohta 4.3 ja liite 3, Sallivat UAS-ilmatilavyöhykkeet:* Sallivia UAS-ilmatilavyöhykkeitä on perustettu ensinnäkin lennökkikerhojen harrastetoimintaa varten Suomen ilmailuliitto ry:n hakemuksesta. Lisäksi sallivia UAS-ilmatilavyöhykkeitä on perustettu eräille tehdas- ja työmaa-alueille kaupallista toimintaa sekä tutkimus- ja kokeilutoimintaa varten.

Lennökkikerhon harrastetoimintaa varten perustetulla sallivalla UAS-ilmatilavyöhykkeellä voivat toimia myös muut miehittämättömän ilma-aluksen käyttäjät kuin se, jota varten kyseinen vyöhyke on perustettu. Tällöin on kuitenkin noudatettava tavanomaisia avoimen toimintakategorian vaatimuksia niistä poikematta. Lennokkien lennätyspaikoille perustettavat sallivat UAS-ilmatilavyöhykkeet merkitään ilmailukarttoihin erityisellä karttasymbolilla muulle ilmailulle aiheutuvan riskin pienentämiseksi.

Lausuntojen johdosta määräykseen lisättiin maininta siitä, että jos salliva UAS-ilmatilavyöhyke sijaitsee lähialueella (CTR) tai lentopaikan lentotiedotusvyöhykkeellä (FIZ), on myös kyseisten rajoittavien UAS-ilmatilavyöhykkeiden ehtoja noudatettava. Näin asiasta ei tarvitse mainita jokaisen vyöhykkeen kohdalla erikseen ja ehtojen esitystapa pysyy selkeämpänä.

Lisäksi lausuntojen johdosta tarkennettiin liitteen 3 ensimmäisellä sivulla olevaa luetteloa, jossa esitetään ne EU-asetuksen 2019/947 vaatimukset, joista sallivilla UAS-ilmatilavyöhykkeillä tapahtuva lennätystoiminta on vapautettua. Mahdollisuus esineiden pudottamiseen sekä lajin luonteeseen kuuluvan pyrotekniikan käyttöön rajattiin lentoasema-alueiden ulkopuolelle, jotta tästä ei aiheutuisi viarasineriskiä. Asetuksen 7 artiklaan liittyvistä UAS.OPEN-kohdista myönnetyt vapautukset rajattiin vain tarpeellisiin. Esimerkiksi käyttöoppaaseen ja valmistajan ohjeisiin on joka tapauksessa perehdyttävä, ja kohdan UAS.OPEN.040 1) mukaisesti toiminta on suoritettava alueella, jossa kauko-ohjaaja kohtuudella olettaa, ettei toimintaan osallistumattomille henkilöille aiheudu vaaraa.

Edelleen liitteen 3 ensimmäiselle sivulle lisättiin nimenomainen maininta siitä, että SIL:n hakemusliitteessä tarkoitettujen kenttä sääntöjen muutokset on koordinoitava paikallisten toimijoiden sekä tarvittaessa Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen kanssa. Lisäksi kenttä sääntöjen muutokset on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tiedoksi, ja muutosten vaikuttaessa riskiarvioon virasto voi kieltää niiden toteuttamisen tai asettaa lisäehtoja. Vaikka SIL:n hakemusliite ja kenttä säännöt eivät jää pysyvästi osaksi määräystä, Traficom edellyttää SIL:n tekävän niihin lausuntokierroksen johdosta tarvittavat muutokset, koska ne muodostavat osan sallivalla vyöhykkeellä toiminnan ehdoista. Viime kädessä Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmailulain 11 b §:n 5 momentin nojalla peruuttaa määräyksen tai päätöksen, jos olosuhteet ovat muuttuneet olennaisesti tai jos ehtoja ei noudateta.

Liitteen 3 ensimmäiselle sivulle lisättiin Sotilasilmailun viranomaisyksikön ja Rajavartiolaitoksen toiveesta erityinen maininta maanpuolustuksen kohteiden ilmailukuvauskiellosta.

Määräyksen aikataulu

Määräys annetaan 23.6.2021 ja tulee voimaan 23.7.2021. Se on voimassa määräaikaikaisesti enintään kolmen vuoden ajan. Jos vyöhykkeiden perustamiselle, muuttamiselle tai poistamiselle ilmenee tänä aikana tarvetta, määräystä voidaan muuttaa jo ennen voimassaoloajan päättymistä.

Määräyksestä viestiminen

Määräyshankepäätöksestä, lausuntokierroksesta ja määräyksen antamisesta tiedotetaan Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille. Lisäksi määräyksestä viestitään kohdenne-

tusti lennokkikerhoille ja niille miehittämättömien ilma-alusten käyttäjille, jotka ovat tehneet toiminnastaan ilmoituksen virastolle. Lopullinen määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopalvelussa sekä Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ilmailumääräyskokoelmassa.

LIITTEET: Kommenttikoooste